

dovolatel nezapočal s užíváním pastí na myši v čas a hned, když se počaly objevovati stopy po myších, ale také správně odvodil ze svých zjištění, že se dovolatel nemůže odvolávat na předpis §u 1117 obč. zák., když se mu nepodařilo dokázat, že se místnosti, o které běží, dostaly do stavu jím líčeného, bez jeho vlastní viny.

Čís. 5633.

Odpůrčí nárok.

Na pohledávku odpůrčího věřitele nemůže odpůrce započítati svou pohledávku za dlužníkem.

Vzdání se dědictví není ještě samo o sobě odporovatelným, nýbrž jen za všeobecných podmínek, za jakých lze odporovati jiným právním jednáním vůbec.

Vzdání se dědictví na prospěch věřitele k vyrovnání dluhu.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1926, Rv II 586/25.)

Žalobci domáhali se na Karlu S-ovi starším zjištění, že vzdání se Františka S-a (syna žalovaného) dědictví k jedné osmině pozůstalosti po jeho matce Barboře S-ové, jemu připadlé, ve prospěch žalovaného, se proti žalobcům prohlašuje ze bezúčinné, že žalovaný jest povinen trpěti, aby žalobcům z dědictví, připadlého Františku S-ovi po jeho matce Barboře S-ové k $\frac{1}{8}$, hledali uspokojení své pohledávky per 2.738 Kč s přísl. a aby vedli exekuci za tímto účelem na základě rozsudku na nárok Františka S-a vůči žalovanému na vydání $\frac{1}{8}$ pozůstalosti po Barboře S-ové a aby tento podíl eventuelně celou pozůstalost po Barboře S-ové přivedli k exekučnímu prodeji, eventuelně že žalovaný se může sprostiti plnění ostatního žalobního nároku, složí-li do rukou žalobců 2738 Kč s přísl. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Oba nižší soudy zjistily na základě výpovědí svědků Františka S-a a Marie K-ové a údajů žalovaného jako strany, že František S. dlužil žalovanému přes 12.000 Kč a že ho žalovaný o zaplacení častěji upomínal, že na Františka S-a jako dědice po zemřelé jeho matce by připadl dle nového odhadu provedeného v tomto sporu, podíl 1.598 Kč, že však František S. se vzdal tohoto dědického podílu ve prospěch žalovaného za tím účelem, aby si jej odpočetl od své pohledávky za ním a že takto měla z části býti zapravena pohledávka žalovaného, že Marie K-ová hned po úmrtí matčině zajela do Vídně a tam s Františkem S-em vyjednávala. Odvolací soud spatřuje v tom dání na místě placení (§ 1414 obč. zák.) dle ujednání mezi Františkem S-em a žalovaným na základě plné moci, která, byvši původně nedostatečná, byla pak nahrazena ověřenou plnou mocí ze dne 27. října 1922 založenou ve spise pozůstalostním, a došel k přesvědčení, že toto ujednání o vzdání se dědického podílu ve prospěch žalovaného nebylo na straně Františka S-a bezúplatným. Uplatňující dovolací důvod dle čís. 4 §u 503 c. ř. s., napadají dovolatelé tento názor odvolacího soudu poukazující k tomu, že ani žalo-

vaný nenamítal ani svědkyně Marie K-ová nepotvrdila, že dědický podíl měl být dán na místě placení, nýbrž že František S. jen vzkázal, že žalovaný si může své pohledávky z jeho dědického podílu odpočísti, takže onen předpoklad odvolacího soudu jest i v rozporu se spisy, poukazující dále k tomu, že žalovaný proti předpisu §u 16 odp. ř. se pokouší toliko o započtení svých pohledávek za Františkem S-em na odpůrčí nárok, pročež vzdání se dědictví zůstává jednáním bezúplatným, přinesší hmotné výhody jen žalovanému, to tím spíše, že, je-li dle §u 822 obč. zák. již zastavení dědictví ve prospěch věřitele nepřipustným a neplatným, nemůže dědictví být dáno ani na místě placení, zvláště když tehdy ani nemohlo být známo, mnoho-li činil dědický podíl, aby František S. mohl zároveň, jak udala Marie K-ová, říci, že zbytek vyrovná, jakmile mu bude možno. To je v celku podstatný obsah obšírných vývodů dovolacího spisu. Než tyto vývody neobstojí a proto nejsou dovolací důvody (čís. 3 a 4 §u 503 c. ř. s.) opodstatněny. Především dlužno zdůrazniti, že žalovaný ve sporu namítal, že František S. při projednávání pozůstalosti po Barboře S-ové výslovně prohlásil, že se vzdává svého podílu ve prospěch otce, aby si jej odpočetl na svou pohledávku, která činila přes 12.600 Kč a že proto vzdání se dědictví nebylo bezúplatným. Tím žalovaný zřejmě vyjádřil, že tu není předpokladu odporovatelnosti ve smyslu §u 3 čís. 1 odp. ř. a bylo jen názorem odvolacího soudu, že ve vzdání se dědického nároku za ujednaným účelem jeho započtení na vzájemné pohledávky žalovaného spatřuje úmluvu ve smyslu §u 1414 obč. zák. Žalující strana uznává, že nemůže býti odpůrčím důvodem mimo úpadek nadřzování jednomu věřiteli pro nedostatek náležitosti prvního odstavce §u 30 konk. ř., ale pozastavuje se nad tím, že; kdyby vzdání se dědictví ve prospěch jednoho věřitele bylo přípustno, bylo by ustanovení §u 7 odp. ř. zcela zbytečným. Jelikož však předpis §u 36 konk. ř. byl pojat do §u 7 odp. ř., vidno prý z toho, že vzdání se dědictví jest odporovatelným i mimo úpadek a nelze jím dosáhnouti zapravení pohledávek, nýbrž věřitel může se přidržeti ve smyslu §u 15 odp. ř. jen svého dlužníka. K tomu však dlužno podotknouti toto: Nárok odpůrčího věřitele jest bezprostředním nárokem vůči jeho odpůrci, takže pro nedostatek vzájemnosti (§§ 1438 a 1441 obč. zák.) nemůže na nárok ten být započítána pohledávka tohoto za dlužníkem (§§ 15 a 16 odp. ř.). Avšak není správné, že se žalovaný svou námitkou pokouší jen o takové nepřipustné započtení. Žalovaný nestavěl proti nároku odpůrčímu své pohledávky za Františkem S-em jako vzájemné pohledávky k započtení, nýbrž namítal pouze, že vzdání se dědického nároku s ním nebylo bezúplatné, protože se stalo dle ujednání s ním na částečné odpočtení pohledávek otcových. V životě se také přiházejí takové případy často. Vzdání se dědického nároku při projednávání pozůstalosti může nastati nejen v zájmu druhého, v jehož prospěch se tak děje, ať jsou pohnutky toho jakékoliv, nýbrž i ze vzájemných ohledů hmotných, jež tím mohou být vypořádány, a jest věcí úmluvy, jakým podrobnějším způsobem. V tomto případě nebude zajisté nikdo tvrditi, že dědic, jenž se takto vzdal, učinil tak čistě z liberality ke druhému. Nepřípadně poukazují dovolatelé na zvláštní předpis §u 822 obč. zák., dle něhož

ovšem není zabavení nebo zastavení dědictví ve prospěch dědicova věřitele přípustným před odevzdáním. To je sice správné a to nejen v zájmu věřitelů ostatních, nýbrž i s ohledem na zásadu speciality zástavního práva. Ale není pochyby o tom, že dědici je volno vzdáti se dědického nároku dle §u 805 obč. zák. buď vůbec, buď ve prospěch jiného, a to též z důvodu vzájemné úplaty. Je pak lhostejno, zda spatřuje se v tom úmluva ve smyslu §u 1414 obč. zák., či jiná dohoda innominátní. Též vzdání se dědictví dle §u 7 odp. ř. není ještě samo o sobě odporovatelným, nýbrž opět jen za všeobecných podmínek, za jakých lze odporovati jiným právním jednáním vůbec, a proto, odporují-li mu žalobci z důvodu §u 3 čís. 1 odp. ř., musí sami prokázati náležitosti tímto zákonem požadované. Bezúplatným jest opatření dlužníka, v tomto případě vzdání se dědictví, tehdy, přineslo-li jen dlužníkovi majetkovou újmu bez vzájemného plnění. Jest pak odporovatelným již z toho důvodu, že bezúplatné právní jednání nezasluhuje vůči odpůřčímu věřiteli právní ochrany, pročež se nevyžaduje dalších náležitostí, zejména úmyslu na poškození nebo nadržování. Ocenění, jakého se dostalo důkazům v první stolici, bylo uznáno odvolacím soudem za správné. Nutno tedy i dovolacímu soudu bezpodmínečně vycházeti ze skutkového zjištění, jak v nejpodstatnějších částech bylo shora na začátku uvedeno. Žalující strana tedy neprokázala hlavního předpokladu odporovatelnosti dle §u 3 čís. 1 odp. ř. a není z toho důvodu žalobní nárok opodstatněn. Dovolatelé ještě namítají, že úmluva mezi Františkem S-em a žalovaným byla by proti zákonu o maření exekuce a tudíž dle §u 879 obč. zák. nicotnou a že vzhledem k tomu, že v té době byla výše dědického podílu Františka S-a zcela neurčitou a neznámou, nedalo se ani určit, na kolik pohledávky žalovaného za Františkem S-em měly býti jeho dědickým podílem zapraveny a kolik by z nich ještě jako zbytek měl František S., jak se vyjádřil dle svědectví Marie K-ové, později zaplatiti. V onom směru uchylují se dovolatelé od skutkové podstaty odporovatelnosti právního jednání pro úmysl dlužníka na poškození věřitelů neb pro úmyslné nadržování jednomu z nich, ale tu hned nutno podotknouti, že dovolatelé se nedrží opět zjištění odvolacího soudu, jenž dochází k přesvědčení, že tvrdil-li a nabídl-li žalovaný důkaz o tom, že nevěděl o zahájené exekuci, o jejím výsledku a složení vyjevovací přísahy dlužníkem, učinil zadosť své povinnosti, prokázati bezelstnost. V druhém ohledu dlužno podotknouti, že pohledávky žalovaného byly zjištěny určitou výší a bylo věci úmluvy mezi žalovaným a jeho synem, jak dalece vzdáním se dědického podílu měly býti shlazeny. Vždy jest jenom rozhodným, že František S. dle zjištění nezbavil se dědického podílu zcela bezúplatně a tím je tento odpůřčí důvod odbyt.

Čís. 5634.

Provozuje-li podsudní hostinskou živnost na svůj účet a vlastní nebezpečí jako podnikatel, jde o podpacht živnosti, živnostenským řádem zapovězený.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1926, Rv I 2031/25.)